

ZŠ so sídlom v Bystranoch	Dodatok č.2 k Inovovanému školskému vzdelávaciemu programu	Strana 1
------------------------------	---	----------

DODATOK č.2

ktorým sa dopĺňa

Inovovaný školský vzdelávaci program

**PRIMÁRNE VZDELÁVANIE
NÍŽŠIE STREDNÉ VZDELÁVANIE**

o

Plán aktivít na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti

schválený pedagogickou radou a radou školy v auguste 2016

s platnosťou od 1.9.2016

	Vypracoval	Podpis
Vedenie školy	Mgr. Júlia Čurillová, Mgr. Miroslava Javorská, Mgr. Andrea Saxová	
	Schválil	Podpis
Organizačná Jednotka	1.Pedagogická rada - poradný orgán RŠ 2.Rada školy - samosprávny orgán	
Funkcia	1. <u>v.z. vedúce MZ</u> Mgr. Tkáčiková, Mgr. Jankovičová Mgr. Hozzová, <u>vedúca PK</u> Mgr. Kontrošová, 2. <u>v.z.predseda Rady školy</u> Mgr. Filipová	
Dátum schválenia	august 2017	
Účinnosť	od 1.9.2017	
	Vyjadrenie	Podpis
Zriaďovateľ	p. František Žiga – starosta obce	

ZŠ so sídlom v Bystranoch	Dodatok č.2 k Inovovanému školskému vzdelávaciemu programu	Strana 2
------------------------------	---	----------

Význam čitateľskej gramotnosti v primárnom vzdelávaní

Pojem čitateľská gramotnosť bol zavedený medzinárodnými štúdiami gramotnosti PIRLS a PISA. Pri čitateľskej gramotnosti sa hlavný dôraz kladie na funkčný charakter čítania za účelom rýchleho získavania a efektívneho spracovania informácií. Čitateľská gramotnosť sa prelína s ďalšími oblastami gramotnosti (prírodovedná, matematická, informačná, sociálna a ďalšie), preto je jej rozvoj veľmi dôležitý pri osvojovaní zručností, rozvíjaní schopností a pri získavaní vedomostí v ďalších vzdelávacích oblastiach.

Čítanie a čitateľská gramotnosť tvoria nevyhnutný predpoklad na rozvíjanie kľúčových kompetencií, predovšetkým kompetencie k učeniu sa, a čoraz viac sa využívajú ako nástroj na dosiahnutie ďalších cieľov v pracovnom i osobnom živote.

Formulované inými slovami: nedostatočná, nevyzretá čitateľská (a informačná) gramotnosť vedie v konečnom dôsledku k vážnym problémom pri štúdiu.

V súvislosti s čítaním výskumníci často hovoria o tzv. Matúšovom efekte, podľa ktorého tí, ktorí získajú zručnosť čítania v detstve, v živote potom čítajú a učia sa rýchlejšie ako tí, ktorí ju nezískali. Majú pritom väčšiu slovnú zásobu, čo znamená, že nestroskotajú pri zložitejších textoch, a lepšie rozpoznávajú postup príbehov a formulujú svoje argumenty, čo je schopnosť, ktorá sa inými prostriedkami nedá rozvinúť.

Čítanie aj napriek prieniku moderných informačných technológií ostáva základnou stratégiou nadobúdania vedomostí, odborných znalostí, rozširovania a prehĺbovania poznatkovej bázy človeka, ale aj získavania rozličných praktických a profesijných zručností. Práve z tohto dôvodu považujeme vzťah detí, žiakov a mládeže k čítaniu za kritický.

ZŠ so sídlom v Bystranoch	Dodatok č.2 k Inovovanému školskému vzdelávaciemu programu	Strana 3
------------------------------	---	----------

Priebeh a realizácia aktivít a činností v primárnom vzdelávaní

- **September:**
 - vypracovať **Plán aktivít na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti**;
 - na triednickej hodine so žiakmi vytvoriť „**Pravidlá triedy**“.
- **Október:**
 - na triednych aktívoch vysvetľovať rodičom dôležitosť čítania deťom, zamerať sa na hlasné čítanie;
 - zapojiť žiakov školy 0. – 4. ročníkov do projektu „**Týždeň hlasného čítania**“, ktoré organizuje Združenie Orava.
- **November:**
 - zhotoviť spoločnú nástenku „**Takto si žijeme!**“ pre všetky triedy v interiéri školy (oznamy, správy, úspechy a výsledky v súťažiach, fotografie, žiacka tvorba, ...);
 - v aktivite „**Polož všetko a čítaj!**“ - zahájiť čítanie na pokračovanie s výberom vhodného knižného titulu.
- **December:**
 - „**Vianočné variácie ...**“ - tvorivé aktivity (súťaže, testy a pracovné listy, tvorivá dramatika, umelecké stvárnenie textu, ...) s krásnou literatúrou tematicky zameranou na zimné a vianočné obdobie.
- **Január:**
 - poskytnúť príspevky vlastnej tvorby žiakov (ilustrácie textu, vlastné texty – próza, poézia, slovné skomoleniny, slovné hračky, ...) do školského časopisu „**Táborisko**“.
- **Február:**
 - „**Vo svete sa nestratím!**“ - praktické činnosti s odborným a informačným textom (plagáty, rôzne propagačné materiály, programy kín a divadiel, pokladničné bloky, cestovný poriadok, ...).

ZŠ so sídlom v Bystranoch	Dodatok č.2 k Inovovanému školskému vzdelávaciemu programu	Strana 4
------------------------------	---	----------

- **Marec:**
 - vytvoriť v triedach „**Čitateľský kútik**“, využiť školské knihy, časopisy, vlastné tituly a materiály žiakov;
 - „**Spisovateľ medzi nami**“ – beseda s autorom detských kníh.
- **Apríl:**
 - oboznámiť žiakov s knižnými titulmi, ktorými disponuje naša škola – „**Čarovná skriňa**“;
 - „**Týždeň hlasného čítania**“ – podľa pokynov realizovať projekt Združenia Orava.
- **Máj:**
 - usporiadať prečítané knihy podľa oblúbenosti - „**Rebríček našich najoblúbenejších kníh**“.
- **Jún:**
 - zhodnotiť realizáciu a plnenie **Plánu aktivít na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti.**

Plán aktivít sa v priebehu školského roka môže meniť a dopĺňať podľa ponúk a potrieb školy a iných organizácií.

ZŠ so sídlom v Bystranoch	Dodatok č.2 k Inovovanému školskému vzdelávaciemu programu	Strana 5
------------------------------	---	----------

Význam čitateľskej gramotnosti v nižšom strednom vzdelávaní

Čitateľská gramotnosť ako jedno z kritérií školskej zrelosti sa podieľa na dosiahnutí kultúrnej gramotnosti.

Pretože je súčasťou formatívnych procesov, ktoré umožňujú získavať kľúčové kompetencie potrebné na celoživotné vzdelávanie, zodpovedá najnovším trendom vo vyučovaní nielen materinského jazyka a literatúry. Primárnym cieľom čitateľskej gramotnosti je nadobúdanie zručností a kompetencií čítať, spracovávať, ale aj produkovať rôzne typy textov, s ktorými sa človek v praktickom, profesijnom aj občianskom živote môže stretnúť (súvislými, nesúvislými, informačnými aj literárnymi). Na konci reťazca je však kritické čítanie a myslenie, t. j. prienik do stratégie textu, do jeho hĺbkovej roviny a jeho prehodnocovanie.

Dobré čitateľské zručnosti vytvárajú predpoklad pre zvládnutie ostatných vyučovacích predmetov, preto by mali v rámci školského vzdelávania patriť medzi kľúčové oblasti.

Pozitívny vzťah k celoživotnému vzdelávaniu je závislý od úrovne zvládnutia jazyka. Aj ISCED 2 zdôrazňuje nevyhnutnosť chápania jazyka ako nástroja myslenia, prostriedok komunikácie a tiež jazyk definuje ako znak národnej identity. Tieto aspekty sa premietajú nielen do osvojovania si poznatkov o jazyku (jazyková kompetencia), ale aj o ich vhodnom použití v rôznych komunikačných situáciách (komunikačná kompetencia).

Dôležitou stratégiou je vytvoriť väčší priestor na vlastnú tvorbu jazykových prejavov, prácu s informáciami, schopnosť argumentovať a pod.

Na jednotlivých vyučovacích predmetoch je preto vhodné využívať inovačné metódy a formy práce ako je porovnávanie informácií z rôznych zdrojov, využívanie multimediálnych programov, práca s internetom s prepojením na bežný život, práca s nesúvislými textami (mapy, grafy, tabuľky a pod.) a tým tak vyvodzovanie vzťahov medzi informáciami. Čitateľskú gramotnosť tak vnímame ako kompetenciu k celoživotnému učeniu rozvíjanú na princípe medzipredmetových vzťahov.

ZŠ so sídlom v Bystranoch	Dodatok č.2 k Inovovanému školskému vzdelávaciemu programu	Strana 6
------------------------------	---	----------

Priebeh a realizácia aktivít a činností v nižšom strednom vzdelávaní

- **September:**

- vypracovať *Plán aktivít na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti*
- oboznámiť sa s knižným fondom školy

- **Október:**

Aktivita: „**Exkurzia**“

(návšteva Spišskej knižnice, Galérie umelcov Spiša a pod.)

- **November:**

Vyučovací blok: „**Prehliadka rozprávkových postavičiek**“

(náhodný výber, čítať rozprávky bratov Grimmovcov, spoločne vytvoriť galériu rozprávkových postavičiek so stručnou charakteristikou, zoznam doplniť ilustráciami, využiť internetové zdroje)

- **December:**

Aktivita : „**Pýtame sa, prosíme a vyjadrujeme svoje pocity formou modlitby**“

Formou súťaže iniciovať „pocitové“ písanie Bohu (bytosti, ktorá by nás mohla vypočuť a pomôcť) adresovať stručné odkazy, želania, prosby, pripomienky, želania), myslieť na otca, matku, starých rodičov a oslovovať ich modlitbou.

Zhodnotiť prácu žiakov, vyhlásiť a prezentovať najlepšie príspevky v školskom rozhlase.

- ✓ práca s tvorbou Milana Rúfusa

- **Január:**

Aktivita: „**Interpretujeme fotografie**“

(pracovať s odbornou literatúrou – fotografie krajín, miest v zemepisných knihách, encyklopédiách, prepojenie textu a fotografie - čítať komentár k jednotlivým fotografiám a asociačne písať názvy fotografií)

ZŠ so sídlom v Bystranoch	Dodatok č.2 k Inovovanému školskému vzdelávaciemu programu	Strana 7
------------------------------	---	----------

- **Február:**

Aktivita: Príprava na literárnu súťaž „**Hviezdoslavov Kubín**“ (výber vhodných textov a nácvik umeleckého prednesu)

- **Marec**

Aktivita: „**Práca s textom spisovateľky Eleny Lackovej**“
(čítať a interpretovať vybraný literárny text, pracovať s pracovným listom)

- **Apríl**

Aktivita: „**Beseda so spisovateľkou**“ (Mgr. Júlia Čurillová,...)
(oboznámiť sa s tvorbou autorky, hlasné čítanie vybraných básní)

- **Máj**

Aktivita: „**Starší čítajú mladším**“
(počúvať správnu techniku čítania, prehĺbiť u mladších žiakov záujem o knihu a čítanie vôbec)

- **Jún**

Aktivita: „**Vintage záložka do knihy/obal na knihu**“
(rozvíjať kreativitu a zručnosť)

Zhodnotiť realizáciu a plnenie *Plánu aktivít na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti.*

Využitie disponibilných hodín v ŠkVP na podporu čitateľskej gramotnosti v 7.- 9.ročníku zavedením nového predmetu *Práca s textom.*

Plán aktivít sa v priebehu školského roka môže meniť a dopĺňať podľa ponúk a potrieb školy a iných organizácií.